

Lena Lundquist
Regional processledare VoC

Fortsatt finansiering av Vård- och omsorgscollege i Västerbotten och Praktikplatsen.se

Vård- och omsorgscollege

I Sverige finns 22 regionala Vård- och omsorgscollege med ca 100 tillhörande lokala VO-College. Det är föreningen Vård- och omsorgscollege som certifierar samverkan. Föreningen drivs av fackförbundet Kommunal tillsammans med Sveriges kommuner och regioner (SKR), Sobona - Kommunala företagens arbetsgivarorganisation, Vårdföretagarna och Fremia.

VO-College arbetar för en kvalitetssäkrad utbildning som motsvarar branschens behov både till innehåll och upplägg. Västerbotten har ingått i VO-College sedan 2009. I Vård och omsorgscollege Västerbotten finns representanter för Region Västerbotten samt kommunernas socialtjänst och utbildning och fackförbundet Kommunal. I Västerbotten finns tre lokala VO-College: Umeå/Vännäs/Robertsfors/ Nordmaling, Skellefteå/ Norsjö, Lycksele/ Storuman/ Vilhelmina. Här samverkar arbetsgivare, utbildningsanordnare och fackliga organisationer nära varandra för en hållbar och lyckad kompetensförsörjning i vård och omsorg.

Det gemensamma arbetet inom VO-college syftar till att utbildningen ska leda till jobb och möjligheter till vidare studier, borgar för kvalitet och status, ett gemensamt synsätt och för att elever och medarbetare ska ha förutsättningar att göra ett bra jobb, utvecklas och vara delaktiga. VO-College har i samverkan utarbetat beprövade metoder för olika sätt att kompetensförsörja vården och omsorgen utifrån rådande situation, exempelvis har konceptet för språkutveckling på arbetsplats tagits fram och spridits genom utbildning av språkombud och nätverk i hela landet.

I Västerbotten jobbar vi för att sprida språkombudskonceptet till fler kommuner i länet. Genom att processledaren kan utbilda språkombud finns möjlighet även för den lilla kommunen och den som saknar egen språkombudsutbildare att ta del av konceptet för språkutveckling på arbetsplatsen. Att arbeta med språkutveckling på arbetsplatserna bidrar till bättre arbetsmiljö för all personal och säkrare stöd, vård och omsorg för brukare och anhöriga.

På nationell nivå genomförs återkommande samtal och samarbeten med Socialstyrelsen, Skolverket och MYH på så sätt får Vo-colleges erfarenheter och arbete ofta genomslag i de beslut som tas kring vårdutbildningars innehåll och omfattning vilket sedan avspeglats i exempelvis skyddad yrkestitel, nationellt likvärdiga kursplaner för YH-utbildningar, språkkrav mm. Som regional och lokal aktör har vi via dessa kanaler möjlighet att påverka de beslut som tas av regering och riksdag och därefter genomförs via olika myndigheter.

Lena Lundquist
Regional processledare VoC

Praktikplatsen.se

Som ett verktyg för kompetensförsörjning har vi i Västerbotten under de senaste 5 åren använt en digital plattform för praktiksamordning: *praktikplatsen.se*.

Syftet med ett digitalt arbetssätt är att skapa en väg in för den som har behov av praktikplats, likvärdig tillgång till praktikplatser för elever/praktikanter, möjlighet för arbetsplatser att synas/marknadsföra sig samt en tydlig struktur för praktiksamordningen i hela länet. Kontinuerlig uppföljning sker enligt Vård- och omsorgscollege rutiner. En regional processledare samordnar arbetet med det regionala och lokala arbetet inom VO-College i Västerbotten samt fungerar även som regional administratör för den digitala plattformen för praktiksamordning.

Parallella processer inom området

Regeringen har under flera år arbetat med att definiera och lagstadga kring språkkrav i äldreomsorgen med syftet att säkra kvaliteten på vården och omsorgen. Den 15 januari 2026 överlämnade regeringen en proposition 2025/26:93 till riksdagen. I propositionen föreslås en ändring i socialtjänstlagen (2025:400) som innebär att det i lagen införs en skyldighet för den som bedriver verksamhet inom socialtjänstens omsorg om äldre personer att arbeta för att den personal som genomför insatser i sådan omsorg har de kunskaper i svenska som är relevanta för att genomföra insatserna. Vidare införs ett bemyndigande i socialtjänstlagen för regeringen att meddela föreskrifter om den kunskapsnivå i svenska språket som är relevant för att genomföra insatser i socialtjänstens omsorg om äldre personer. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Denna lagändring ställer krav på att arbetsgivarna arbetar aktivt med att möjliggöra både individuell språkinläring och språkutvecklande arbetssätt, genom att arbeta utifrån VO-Colleges metoder har vi redan påbörjat en del av detta arbete, ett arbete som inte får avstanna utan snarare behöver fortsätta utvecklas ute på arbetsplatserna.

Genom samverkan kan vi nå en länsövergripande utveckling i positiv riktning och på så sätt skapa bättre möjligheter för kompetensförsörjning inom vård och omsorg av äldre

Återcertifiering

För att fortsätta vara en del av VO-College krävs en återcertifiering vart femte år, Västerbottens pågående certifiering sträcker sig till och med 2026-12-31. För att återcertifieringen ska kunna genomföras krävs beslut kring finansiering och fortsatt medverkan i Vo-College samt fortsatt gemensam digital praktiksamordning.

Inför start av återcertifieringsprocessen behöver vi beslut som visar på viljan att finansiera medlemskap i VO-College samt tillgång till verktyget praktikplatsen.se genom samverkan med Göteborgsregionen som äger och driftar detta.

Lena Lundquist
Regional processledare VoC

Bedömda resultat och konsekvenser

- Kvalitetssäkrad samverkan mellan arbetsliv och utbildning inom vård och omsorg enligt Vård- och omsorgscollege riktlinjer
- Tillgång till gemensamt utarbetade metoder för språkutveckling på arbetsplatserna, språkombudskonceptet.
- Tillgång till material och stöd, som uppdateras regelbundet, för handledarutbildning, bedömningsunderlag mm.
- En väg in för de som har behov av APL (arbetsplatsförlagt lärande) /LIA (Lärande i arbetet) inom gymnasial och yrkeshögskoleutbildning.
- Jämlik tillgång till praktikplatser oavsett var man bor och studerar i länet på gymnasial- och yrkeshögskolenivå.
- Transparens kring tillgång och efterfrågan gällande praktikplatser på gymnasial- och yrkeshögskolenivå.
- Samlad kommunikation kring praktiksamordning.
- Del av nationella och länsövergripande kampanjer för fler elever på vård- och omsorgsprogrammet
- Möjlighet att vara en del av det ständigt pågående arbetet med att påverka myndigheter i utformning av lagar och riktlinjer gällande utbildning och kompetensförsörjning inom vård och omsorg.

- Att inte fortsätta finansiera praktikplatsen.se kommer påverka utbildningsanordnare och arbetsgivare gällande praktiksamordningsarbetet negativt.
- Västerbotten hamnar utanför möjligheterna att delta i och påverka myndigheter och beslut gällande vård och omsorgsutbildning m.m.
- Begränsad tillgång till metodmaterial, APL material och konceptet Språkutveckling på arbetsplats.

Lena Lundquist
 Regional processledare VoC

Resurser och finansiering

VO-college och praktikplatsen.se finansieras gemensamt av parterna i Västerbottens län.

Fördelning av kostnaderna mellan Västerbottens kommuner beräknas utifrån befolkningsstatistik. Region Västerbotten ansvarar för en tredjedel (1/3) och privata aktörer har en fast summa. Uppräkning av kostnader för denna verksamhet sker enligt SKR:s Prisindex Kommunal verksamhet. Anslagen indexregleras årligen i enlighet med PKV i de planeringsförutsättningar som presenteras i april/maj året före anslagsåret.

Kostnadstyp	Omfattning	Summa
Årsavgift VOC		60 000
Regional samordnare VOC	50%	400 000
Egen personal	5%	36 000
Övriga kostnader		160 000
Kostnad/ år	Vård- och omsorgscollege Västerbotten	656 000kr
Finansiering Digital praktiksamordning Västerbotten		
Regional administratör	50%	400 000
Årsavgift		221 518
Kostnad/ år	Praktikplatsen.se Västerbotten	621 518kr
Total kostnad/ år	Vård- och omsorgscollege och Praktikplatsen.se	1 277 518kr
Total kostnad för Kommunernas Socialtjänster/ år	1/3 del av kostnaden för VOC och praktikplatsen.se	403 840kr
Total kostnad för Kommunernas Utbildningsanordnare/ år	1/3 del av kostnaden för VOC och praktikplatsen.se	403 840kr
Total kostnad för Region Västerbotten/ år	1/3 del av kostnaden för VOC och praktikplatsen.se	403 840kr
Privata aktörer i dagsläget 3st	Privata utbildningsanordnare, upphandlade aktörer	83 436kr